

Den svenska demokratin

NYFIKEN PÅ
SVERIGE

Till läraren

Det här avsnittet handlar om den svenska demokratin med fokus på att skapa förståelse för det svenska samhället. Programmet tar upp rättigheter och skyldigheter i samhället, hur ett val går till och skillnaden mellan kommun och landsting.

Före programmet

Innan ni tittar på avsnittet förbereder ni tittandet:

1. Läs sammanfattningen högt.
2. Låt eleverna diskutera innehållet.
3. Arbeta med tillhörande ord och begrepp.

Detta aktiverar elevernas förförståelse och förbereder dem för innehållet i avsnittet.

På sidan tre finns en lista med centrala ord och begrepp kopplade till de olika avsnitten. Dessa kan med fördel repeteras inför varje avsnitt.

SAMMANFATTNING AV PROGRAMMET

Sverige har representativ demokrati. Det betyder att alla som har rösträtt får vara med och bestämma vilka som ska styra landet. Den allmänna rösträtten innebär att alla svenska medborgare över 18 år har en röst var i tre olika val: riksdagsval, kommunalval och landstingsval. Riksdagen ansvarar för sådant som gäller hela landet. De skapar lagar och bestämmer över hur Sveriges skattepengar ska användas. Sverige är indelat i landsting/regioner och kommuner. Landstingen/regionerna är områden som ansvarar för bland annat sjukvård. Det finns 20 landsting/regioner i Sverige. Kommuner är mindre delar av Sverige. Det finns 290 kommuner i Sverige. Politiken i kommunerna handlar om området där man bor. Anledningen till att man delar upp politiken i olika delar är att vissa beslut ska fattas närmare personerna som bor i det område som det handlar om.

Det är val vart 4:e år, den andra söndagen i september. Då röstar man på olika partier som står för olika budskap och politiska riktningar. Om du inte vet vilket parti du vill rösta på så kan du rösta blankt. Då deltar du i valet men väljer inget parti. Efter valet räknas alla röster ihop.

DISKUSSIONSFRÅGA. LÅT ELEVERNA DISKUTERA PARVIS OCH SEDAN I HELKLASS.

1. Hur märker man att Sverige är en demokrati?

Knyt ihop samtalen genom att summera med stödord på tavlan.

ORD OCH BEGREPP

Beroende på elevernas kunskapsnivå kan du anpassa arbetet genom att låta dem se avsnittet på sitt modersmål, när det finns. Låt eleverna arbeta med ordlistan innan de ser avsnittet. De kan exempelvis slå upp orden på sitt modersmål i google translate. Fånga gärna upp orden gemensamt genom att låta eleverna sitta i par eller grupper och jämföra sina översättningar.

Till avsnittet finns också ett quiz med några av de mest centrala begreppen. Quizet är ett separat arbetsblad. Låt eleverna göra detta quiz innan ni ser avsnittet.

ORDLISTA TILL DETTA AVSNITT

<i>lagar och regler</i>	<i>mötesfrihet</i>	<i>ytttrandefrihet</i>	<i>offentliga handlingar</i>
<i>grundlagar</i>	<i>demonstrationsfrihet</i>	<i>bets mot folkgrupp</i>	<i>anonym</i>
<i>Sveriges rikets lag</i>	<i>föreningsfrihet</i>	<i>tryckfrihet</i>	<i>diktatur</i>
<i>regeringsformen</i>	<i>religionsfrihet</i>	<i>censur</i>	<i>symboler</i>

Efter programmet

1. Återknyt till diskussionen som ni hade innan ni såg avsnittet. Har någon ny information kommit fram? Knyt ihop diskussionsfrågorna med utgångspunkt i det som ni har sett i programmet.
2. Låt eleverna arbeta med arbetsbladen. På elevarbetsbladet finns en lucktext som utgår från den sammanfattning som du läste högt innan ni tittade på avsnittet. Här kan du anpassa svårighetsgraden genom att skriva orden som ska in i lucktexten på tavlan, eller låta eleverna fundera på egen hand. Därefter följer andra övningar som aktiverar elevens förståelse. Du väljer om eleverna genomför dessa individuellt eller i par/grupp. Elevarbetsbladet avslutas med en reflektionsfråga kopplad till elevens egen verklighet.
3. Avsluta lektionen med att eleverna på något sätt presenterar sina tankar för varandra.

ORDKUNSKAP

Låt eleverna arbeta med orden. Ge dem ordens betydelse. Diskutera vad som menas.

ett val – när man röstar på den politik man gillar bäst

politik – idé om hur till exempel ett land eller en samhällsfråga ska skötas

en politiker – en person som arbetar med politiska frågor

riksdag – parlament med 349 politiker som valts av folket

en representativ demokrati – ett land där alla som har rösträtt får vara med och bestämma över vilka som ska bestämma

allmän rösträtt – svenska medborgare över 18 år har rätt att rösta

ett landsting (region) – områden (20 stycken) i Sverige som samarbetar om bland annat sjukvård

en kommun – Sverige indelat i mindre delar som samarbetar inom området, till exempel om idrottsplatser och skolor

ett beslut – när något har blivit bestämt

en majoritet – fler än hälften, de flesta